

CRNA GORA
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE
I POŠTANSKU DJELATNOST

Broj: 0302-7437/1
Podgorica, 20.12.2024. godine

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, na osnovu čl. 179 stav 4 i 18, 181, 202, 228 i 229 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list Crne Gore", broj: 100/24), čl. 18 i 144 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", broj: 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Odluke o pokretanju ponovnog postupka analize relevantnih tržišta ("Službeni list Crne Gore", broj: 32/21), Odluke o usvajanju analiza relevantnih tržišta broj: 0303-3234/1 od 12.05.2022. godine, Rješenja broj: 0303-4262/1 od 23.06.2022. godine, Rješenja broj: 0303-4263/1 od 23.06.2022. godine, Rješenja broj: 0302-6249/1 od 17.10.2024.godine, Rješenja broj: 0302-6250/1 od 17.10.2024.godine, a u vezi Rješenja broj: 0303-5678/1 od 07.09.2023. godine, na sjednici Savjeta održanoj 20.12.2024. godine, donosi

RJEŠENJE
o dopunama rješenja broj: 0303-5678/1 od 07.09.2023. godine

1. U rješenju Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost broj: 0303-5678/1 od 07.09.2023. godine vrše se sljedeće dopune:

1.1. U tački 3 dodaju se podtačke f) i g) koje glase:

f) za uslugu pristupa lokalnoj petlji na osnovu optičkog vlakna, u periodu od 17.01.2025. godine do 31.10.2026. godine, u iznosu: 6,705 €/priključku/mjesecu".

g) za uslugu iznajmljivanja dark fiber-a:

• u periodu od 17.01.2025. godine do 31.10.2025. godine

Ugovorni period (godina)	Cijena (EUR/m/mj)				
	0 km ≤ D ≤ 100 km	100 km ≤ D ≤ 200 km	200 km ≤ D ≤ 300 km	300 km ≤ D ≤ 400 km	400 km ≤ D
do 5 god	0,0287006	0,0274528	0,0249570	0,0224613	0,0212135
5 do 10 god	0,0243955	0,0233348	0,0212135	0,0190921	0,0180315
više od 10 god	0,0200904	0,0192169	0,0174699	0,0157229	0,0148494

- u periodu od 01.11.2025. godine do 31.10.2026. godine

Ugovorni period (godina)	Cijena (EUR/m/mj)				
	0 km ≤ D ≤ 100 km	100 km ≤ D ≤ 200 km	200 km ≤ D ≤ 300 km	300 km ≤ D ≤ 400 km	400 km ≤ D
do 5 god	0,0245338	0,0234671	0,0213337	0,0192003	0,0181337
5 do 10 god	0,0208537	0,0199470	0,0181337	0,0163203	0,0154136
više od 10 god	0,0171736	0,0164270	0,0149336	0,0134402	0,0126936

- u periodu od 01.11.2026. godine do 31.10.2027. godine

Ugovorni period (godina)	Cijena (EUR/m/mj)				
	0 km ≤ D ≤ 100 km	100 km ≤ D ≤ 200 km	200 km ≤ D ≤ 300 km	300 km ≤ D ≤ 400 km	400 km ≤ D
do 5 god	0,0203670	0,0194814	0,0177104	0,0159394	0,0150538
5 do 10 god	0,0173119	0,0165592	0,0150538	0,0135485	0,0127958
više od 10 god	0,0142569	0,0136370	0,0123973	0,0111575	0,0105377

- u periodu od 01.11.2027. godine do 31.10.2028. godine

Ugovorni period (godina)	Cijena (EUR/m/mj)				
	0 km ≤ D ≤ 100 km	100 km ≤ D ≤ 200 km	200 km ≤ D ≤ 300 km	300 km ≤ D ≤ 400 km	400 km ≤ D
do 5 god	0,0162001	0,0154958	0,0140871	0,0126784	0,0119740
5 do 10 god	0,0137701	0,0131714	0,0119740	0,0107766	0,0101779
više od 10 god	0,0113401	0,0108470	0,0098609	0,0088749	0,0083818

1.2. U tački 4 dodaju se podtačke l) i m) koje glase:

- l) za uslugu Bitstream tačka pristupa - Ethernet 20 Mbps, u periodu od 17.01.2025. godine do 31.10.2026. godine, u iznosu od 5,314 €/prijeljučku/mjesecu.
- m) za uslugu Bitstream Optika - tačka pristupa Ethernet 40 Mbps, u periodu od 17.01.2025. godine do 31.10.2026. godine, u iznosu od 13,628 €/prijeljučku/mjesecu.

2. Crnogorski Telekom A.D. Podgorica je dužan da jedinične cijene iz tačke 1 ovog rješenja objavi u svojim referentnim ponudama do 17.01.2025. godine.
3. Ovo Rješenje je izvršno danom dostavljanja.

Obrazloženje

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu Agencija) je tokom 2021. 2022. godine sprovela analize relevantnih tržišta shodno Odluci o pokretanju ponovnog postupka analiza relevantnih tržišta ("Sl. list Crne Gore", broj 32/21), među kojima su i relevantno Veleprodajno tržište lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji i relevantno Veleprodajno tržište centralnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište.

Agencija je, nakon sprovedenog konsultativnog postupka, donijela Odluku broj: 0303-3234/1 od 12.05.2022. godine, kojom je usvojila konačan tekst dokumenta "Analiza Veleprodajnog tržišta lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji" i dokumenta "Analiza Veleprodajnog tržišta centralnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište".

Agencija je rješenjem broj: 0303-4262/1 od 23.06.2022. godine i rješenjem broj: 0303-4263/1 od 23.06.2022. godine Crnogorskom Telekomu kao operatoru sa značajnom tržišnom snagom na predmetnim relevantnim tržištima naložila mjere iz članova 71, 73, 74, 75 i 76 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list Crne Gore", Broj: 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), odnosno sljedeće regulatorne obaveze: obavezu objavljivanja podataka, obavezu obezbjeđivanja nediskriminatornosti, obavezu odvojenog vođenja računovodstvenih evidencija, obavezu omogućavanja pristupa elementima mreže i njihovog korišćenja i obavezu kontrole cijena i vođenja troškovnog računovodstva.

Agencija je, u skladu sa rezultatima BU LRIC troškovnog modela za fiksnu mrežu, donijela rješenje broj: 0303-5678/1 od 07.09.2023. godine o utvrđivanju cijena veleprodajnih relevantnih usluga. U postupku javnih konsultacija povodom nacрта rješenja Crnogorski Telekom je dostavio izjašnjenje kojim je ukazao na neusaglašenost uslova i rokova iz nacрта rješenja o primjeni cijene usluge pristupa lokalnoj petlji na osnovu optičkog vlakna i cijene usluge zakupa optičkih vlakana bez prenosne opreme (*eng. dark fibre*) sa uslovima i rokovima predviđenim regulatornom obavezom objavljivanja podataka u dokumentu Analize veleprodajnog tržišta lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji. Takođe, Crnogorski Telekom je ukazao i na neusaglašenost uslova i rokova iz nacрта rješenja o primjeni cijena usluga bitstream pristupa na Ethernet i DSLAM nivou nezavisno od upotrijebljene tehnologije, sa uslovima i rokovima predviđenim regulatornom obavezom objavljivanja podataka u dokumentu Analize Veleprodajnog tržišta centralnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište. Agencija se saglasila sa navodima Crnogorskog Telekoma i u konačnom tekstu rješenja o utvrđivanju cijena veleprodajnih relevantnih usluga u skladu sa rezultatima BU LRIC troškovnog modela za fiksnu mrežu najavila da će pristupiti izradi izmjena i dopuna dokumenata gore pomenutih analiza u segmentu određenih regulatornih obaveza.

U skladu sa navedenim, Agencija je donijela rješenje broj: 0302-6249/1 od 17.10.2024. godine kojim se mijenja dokument "Analiza veleprodajnog tržišta lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji", usvojen ranijom Odlukom Agencije o usvajanju analiza relevantnih tržišta broj: 0303-3234/1 od 12.05.2022. godine, na način da se mijenjaju i preciziraju rokovi implementacije regulatorne obaveze objavljivanja podataka i regulatorne obaveze kontrole cijena i vođenja troškovnog računovodstva za usluge pristupa lokalnoj petlji na osnovu optičkog vlakna i usluge zakupa optičkih vlakana bez prenosne opreme (*eng. dark fibre*).

Takođe, Agencija je donijela rješenje broj: 0302-6250/1 od 17.10.2024. godine kojim se mijenja dokument "Analiza veleprodajnog tržišta centralnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište", usvojen ranijom Odlukom Agencije o usvajanju analiza relevantnih tržišta broj: 0303-3234/1 od 12.05.2022. godine, na način da se mijenjaju i preciziraju rokovi implementacije regulatorne obaveze objavljivanja podataka i regulatorne obaveze kontrole cijena i vođenja troškovnog računovodstva za usluge bitstream pristupa na Ethernet i DSLAM nivou, nezavisno od upotrijebljene tehnologije.

Donošenjem rješenja o izmjeni dokumenta Analize Veleprodajnog tržišta lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji i rješenja o izmjeni dokumenta Analize Veleprodajnog tržišta centralnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište ispunjeni su preduslovi za utvrđivanje cijena usluge pristupa lokalnoj petlji na osnovu optičkog vlakna, usluge zakupa optičkih vlakana bez prenosne opreme (*eng. dark fibre*) i usluga bitstream pristupa na Ethernet i DSLAM nivou, nezavisno od upotrijebljene tehnologije, na način propisan u tačkici rješenja

U tački 2 ovog rješenja utvrđen je rok za objavu cijena u referentnim ponudama Crnogorskog Telekomu, a imajući u vidu da je Crnogorski Telekom u obavezi da, u roku od 90 dana od donošenja gore navedenih rješenja Agencije (broj: 0302-6249/1 od 17.10.2024. godine o 0302-6250/1 od 17.10.2024. godine) o izmjenama dokumenta Analize Veleprodajnog tržišta lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji i rješenja Agencije o izmjenama dokumenta Analize Veleprodajnog tržišta centralnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište, objavi u okviru referentnih ponuda uslove, rokove i cijene za usluge pristupa lokalnoj petlji na osnovu optičkog vlakna, usluge zakupa optičkih vlakana bez prenosne opreme (*eng. dark fibre*) i usluga bitstream pristupa na Ethernet i DSLAM nivou, nezavisno od upotrijebljene tehnologije.

Nacrt Rješenja o dopunama rješenja broj: 0303-5678/1 od 07.09.2023. godine upućen je Crnogorskom Telekom-u dana 22.11.2024. godine kako bi se u skladu sa članom 112 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", broj 56/14, 20/15 i 37/17) izjasnio u roku od 8 dana od dana prijema istog.

U izjašnjenju Crnogorskog Telekom-a na Nacrt Rješenja o dopunama rješenja broj: 0303-5678/1 od 07.09.2023. godine dopisom broj 07-22528 od 02.12.2024. godine ponovljene su primjedbe i komentari sadržani u primjedbama i komentarima tokom javnog konsultativnog postupka na nacrt rješenja od 17.10.2024. godine kojim se mijenjaju dokument "Analiza veleprodajnog tržišta lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji" i dokument "Analiza veleprodajnog tržišta centralnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište".

Naime, Crnogorski Telekom je ponivio stav da „nije ni trebao biti određen kao operator sa značajnom tržišnom snagom na predmetnim relevantnim tržištima ili bar ne kao jedini i ne na cijeloj teritoriji Crne Gore“. Agencija ponovo ukazuje na činjenicu da bi se Mtel potencijalno smatrao, kao i Crnogorski Telekom, operatorom sa značajnom tržišnom snagom na ovim relevantnim tržištima, neophodno je da Agencija utvrdi prisustvo zajedničke tržišne snage dva ili više operatora koji, saglasno članu 67 stav 2 ZEK-a, djeluju u tržišnoj strukturi za koju se procijeni da omogućava koordinirane aktivnosti i kolektivnu dominaciju u pogledu ekonomskog uticaja koji im omogućava značajan stepen nezavisnosti u odnosu na njihove konkurente i korisnike, čak i u odsustvu strukturnih ili drugih veza među njima. Navedeno podrazumijeva, saglasno evropskoj praksi u slučaju oligopola, dokazivanje njihovog dugogodišnjeg zajedničkog i koordiniranog djelovanja kojim se narušavaju uslovi konkurencije, a što nije slučaj sa Crnogorskim Telekom-om i Mtel-om na ovim relevantnim tržištima.

Crnogorski Telekom, takođe, problematizuje pristup Agencije i tumačenje podataka o mreži i infrastrukturi operatora na osnovu kojih je Agencija konstatovala da postoji razlika u pokrivenosti teritorije Crne Gore širokopojasnim pristupom internetu. Polazeći od definicije ovih relevantnih tržišta, a koja obuhvata lokalni i centralni pristup fiksnoj mreži putem bakra i optike, razlike u stepenu pokrivenosti teritorije Crne Gore širokopojasnim pristupom internetu i mrežama Crnogorskog Telekom-a i Mtel-a ilustruju podaci sa Geoportala Agencije koji se odnose na kraj relevantnog perioda tj. kraj 2020. godine. Crnogorski Telekom je imao pokrivenost mrežom putem bakra i optike u svim opštinama (24), dok je Mtel imao pokrivenost putem optike u 17 opština na teritoriji Crne Gore.

Imajući u vidu član 229 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list Crne Gore", broj: 100/24) postupci započeti u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), okončaće se po tom zakonu, a koji se bazirao na starom evropskom regulatornom okviru. Samim tim Agencija nije imala formalno-pravne mogućnosti primjene Smjernica Evropske komisije za analizu tržišta i ocjenu značajne tržišne snage (2018/EC 159/01) i Preporuke Evropske komisije o relevantnim tržištima iz 2020. godine, naročito u pogledu propisanih kriterijuma kojima se nacionalna regulatorna tijela trebaju rukovoditi prilikom određivanja različitih geografskih podržista i primjene geografski diferenciranih regulatornih mjera.

Agencija je saglasna sa stavom Crnogorskog Telekoma da će u novom postupku analiza ovih relevantnih tržišta i primjenom detaljne geografske segmentacije u postupku definicije ovih tržišta u geografskoj dimenziji, saglasno važećem Zakonu o elektronskim komunikacijama, konstatovati se razlike u stepenu infrastrukturne konkurencije na pojedinim subnacionalnim tržištima unutar ovih relevantnih tržišta. Tek u tom slučaju, smatralo bi se opravdanim da Agencija ili primijeni deregulaciju ili različit pristup kod određivanja regulatornih mjera operatoru sa značajnom tržišnom snagom na subnacionalnim geografskim tržištima.

Shodno gore navedenom, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

Pravna pouka

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena već se u roku od 20 dana od dana njegovog prijema može pokrenuti upravni spor kod Upravnog suda Crne Gore.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Dr Milan B. Radulović dipl.inž.el.

Dostavna naredba:

- Crnogorski Telekom, A.D. Podgorica, ulica Moskovska 29;
- Savjet Agencije;
- Sektor za ekonomske poslove;
- Odsjek za nadzor (inspektor za elektronske komunikacije);
- Odsjek za informacione tehnologije;
- a/a.

